

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. III. Quòd Deus necessariò in omnibus operibus ad extrà quærat gloriam suam: nec ideò minus ei deberi à creaturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

distributionis gratiarum quas electis vel reprobis confert, ut ex ijs quæ suprâ diximus, constat. Porro hæc gratia non solum completur diuinam inspirationem, piâque affectionem voluntatis, sed etiam circumstantias cum quibus datur, ut loci, temporis, modi, personarum, officiorum, & aliarum rerum quæ nos iuuant ad bonum, atque ad totam directionem diuinæ prouidentix, quam ipse nobis scit fore salutarem.

Qui tamen non perseuerarunt, non habent quòd de Deo con- 54 querantur; quia ex parte sua illis, præsertim fidelibus, non defuit: nam sincero animo & desiderio salutis eorum dedit, illis auxilium verè sufficiens, mandans ut redderent illud efficax in actu secundo per illud operando, sicut facillè poterant. Nostrum enim est, postquam gratia Dei instructi & perfectam corroborati sumus, illam reddere efficacem in actu secundo, per illam operando bona opera, & mandata seruando: quod sine iniuria sanæ doctrinæ negari non potest. Quare si hoc non facimus, sed gratiam Dei negligentes & otiosam relinquentes, auertimus nos à Deo, eius mandata violando, meritò damnamur.

Ex his patet, in prima illa intentione, qua Deus voluit se com- 55 municare naturæ rationali, neminem fuisse exclusum, sed omnes pari modo comprehensos: omnes enim quos statuit creare, statuit etiam in filios adoptare, & gloriæ suæ participes facere, nisi ipsi se tanto beneficio redderent indignos. Sicut enim ipse est omnium principium, ita etiam voluit esse omnium finis & consummatio.

CAPVT III.

*Quòd Deus necessariò in omnibus operibus ad
extra querat gloriâ suam: nec ideo minus
ei deberi à creaturis.*

ETSI Deus omnia quæ extra se facit, liberrimè faciat, & liber- 56 rimè velit; tamen si quid velit facere, neesse est ut id velit ex affectu & intentione suâ gloriæ. Quia sicut necessariò est primum & eminentissimum agens, ita necessariò est vltimus & eminentissimus finis, cuius gratia omnia. Ac proinde in omni sua operatione externa necessariò intendit aliquod bonum suum. Nullum autem est genus bonorum imaginabile quod Deus possit sibi acquirere, præter

Deus necessariò in omnibus querat gloriâ suam, quia est vltimus finis.

*Isaie 5.
Matth. 23.*

*Matth. 25,
15. & seqq.
2. Cor. 6.
3. Tim. 1.*

præter gloriam extrinsecam, quæ etiam inter bona externa est præstantissimum. Ergo impossibile est vt Deus aliquid faciat aut velit non intendendo gloriam suam. Confirmatur: Si aliquis esset Deo maior, illius gloriam Deus quærere deberet, ergo cum nemo sit vel possit esse maior, vel par, sed ipse omnibus infinite sit eminentior, necessariò debet in omnibus vltimò intendere & quærere gloriam suam; adeò vt contrarium implicet contradictionem: esset enim summe inordinatù, si alicuius rei creatæ bonum intenderet, sistendo in illa, nec vltèrius ad suam gloriam hoc totum referendo. Vnde Dominus Isaia 48. ait: *Gloriam meam alteri non dabo.* daret autem illam alteri, si in bono creaturæ sisteret, quia constitueret illam vltimum finem *cuius gratia*, respectu illius operationis & volitionis. Idem confirmatur ex eò, quod Deus, cum sit infinita perfectionis, tanta est excellentiæ, vt omnis res creata, quantumuis excellens, sit instar nihili coram illo. Quo fit vt omne bonum ad Deum pertinens, quatenus ipsius bonum est, vt quælibet ipsius voluntas, (etiam si in se paruum videatur) pluris sit æstimandum, quàm omne bonum creaturæ quatenus ad creaturam pertinet. Quare cum Deus ordinatissimè agat, necessariò debet magis intendere suam gloriam, quàm perfectionem creaturæ. Gloria enim Dei pluris est æstimanda quàm omne bonum creaturæ. Vnde etiam homo non potest sibi excellentius bonum proponere in operando, quàm gloriam Dei: nec melius actiones suas peragere, quàm referendo illas ad gloriam Dei, ad quam etiam Beati omnia sua referant.

Nulli genus
honoru Deum
sibi acquire-
re potest, præ-
ter gloriam.

Sap. 11. 23.
Isaia 40. 12.

Bonum Dei
quàm Dei
pluris æsti-
mandu quàm
omne bonum
creaturæ.

58 Ex quibus patet primò, Infinitam perfectionem & eminentiam Dei super omnia creata esse causam cur non possit aliquid velle vel facere, nisi ex intentione suæ gloriæ. Secundò, Bonum rerum creatarum dupliciter posse considerari. Primò, Vt rem creatam perficit. Secundò, Vt ad Dei gloriam pertinet, & diuinas perfectiones representat? & hoc secundo modo consideratum longè pluris æstimandum, & à Deo esse intendi. Tertio, Sicut impossibile est esse aliquam rem creatam quæ non dependeat ab influxu Dei vt primæ causæ efficientis; ita etiam impossibile est esse aliquam rem creatam, quæ non dependeat ab intentione gloriæ Dei, & ad eam tamquam vltimum finem non ordinetur.

59 Dices: Actus peccati, verbi gratia, odium Dei, est aliquid creatum pendens ab influxu Dei vt primæ causæ, & tamen non potest ordinari ad gloriam Dei: implicat enim contradictionem, vt quis

Actus peccati non est vltimo modo volutus aut intentus à Deo.

D d d d

pec-

à Deo.

Concil. Trid.
sess. 6. can. 63

*Actus peccati
representat
divinas per-
fectiones ex-
cellentius quā
ulla res cor-
poralis.*

peccet ad gloriam Dei. Respondeo, actum peccati secundum suam entitatem physicam pendere quidem ab influxu Dei, non tamen ita ut sit volitus à Deo, sed solum permissus, ut ex Concil. Trident. colligitur. Vnde solum eius permissio est volita à Deo, & ex intentione gloriæ Dei pendet: quia ad gloriam Dei pertinet ut peccata permittantur, nempe ut voluntati creaturæ suæ constet libertas, & virtus non sit coacta, sed libera. Ob eundem finem volitus est concursus generalis ad illum actum, sine quo fieri non posset. Nec refert quod ille actus sit entitas quædam vitalis certæ speciei, & valde mirabilis, diuinarum perfectionum multo magis representatiua quàm ulla res corporalis: ac proinde videatur hac ratione posse esse volitus à Deo ex intentione gloriæ Dei: quia obstat inicitia moralis illi intimè implicata, saltem fundamentaliter, ratione cuius ita est dissentaneus naturæ rationali, ut ab ea bene fieri nequeat, & hoc ipso quo liberè ab ea fit, sit formaliter peccatum. Repugnat autem bonitati & sanctitati diuinæ, ut aliquid velit fieri à creatura, quod sine peccato facere non potest, aut quo directè ad peccatum incitetur, vel quo ipse Deus à sua creatura censeatur contemni, & lex æterna violari. Vnde etiam particularem & determinatum influxum ad illum, ut à voluntate procedit, præbere non potest.

Quæ hætenus diximus, intelligenda sunt de gloria Dei in genere: si enim loquamur de illa speciali gloria quæ consistit in visione Dei & actibus visioni connexis, Deus hanc gloriam, etsi maximam, non necessariè in suis operationibus intendit, sed liberè. Potuisset enim condere hoc vniuersum, & naturam rationalem non euehere ad illam visionem, sed relinquere illam in inferiore gradu: quo euentu non interdisset illam gloriam in suis operationibus, sed aliam inferiorem. Verùm quia ipsa illam maximam & summam constituit finem vniuersi; hæc fit ut omnes eius operationes quas circa creaturas habet, ad hunc finem tendant, idque propinquiùs vel remotiùs, prout ipsæ res propinquiùs vel remotiùs ad illum finem iurant.

Dicet fortè aliquis: Si Deus in omnibus potissimum spectat gloriam suam, & propter illam omnia facit, quomodo id non minuit æstimationem beneficiorum ipsius, cum in illis non tam nostrum bonum quàm suum quærere videatur? Sicut si dominus splendidis vestibus sua mancipia induat, non ob ipsorum commo-
adm-

admirationi, non censetur multum liberalis, aut beneficis, aut beneuolus in illa mancipia; nec ipsa illi tantum debent, quantum si solum illorum commodum spectasset. Simili modo poterit quis imaginari de Deo.

Respondeo, Quod Deus vltimò in omnibus spectet suam gloriam, id ab intrinseco & ex natura rei est necessarium, propter infinitam eminentiam ipsius supra omnem creaturam: vnde si id non faceret, inordinate ageret, vt ostensum est. Quare ex hoc capite non minuatür estimatio beneficiorum eius, aut obligatio actionis gratiarum: stultum enim est & impium, existimare, nos idè minus Deo debere, quia non amat nos tamquam vltimum finem cuius

Quia Deus suam gloriam intendat, non minuit estimationem beneficiorum eius.

62 *gratia* respectu suorum beneficiorum: quod fieret, si ea ad gloriam suam non referret. Deinde adum Deus spectat suam summam gloriam, eo ipso necessario spectat & intendit summum bonum nostrum: quia summa eius gloria est summum bonum nostrum, & summum bonum nostrum non potest esse nisi summa eius gloria. Ratio est, quia summa eius gloria externa est, ipsum à nobis perfecte cognosci, amari, & gustari. Vnde consistit in tribus actibus vitalibus, & in iisdem formaliter consistit summum bonum nostrum, & vita aeterna, & essentia beatitatis. Summum enim bonum nostrum & formalis beatitas est, Deum videre, amare, gustare; seu quod idem vno verbo dici potest, Deo frui. Itaque in summa Dei gloria formaliter & intrinsece includitur summum bonum nostrum, ita vt sine illo concipi nequeat: & hoc pro quo Deus illam gloriam intendit & querit, intendit & querit summum bonum & commodum nostrum. Vnde non minus Deo gratias agere debemus, quod querat gloriam suam, quam quod querat salutem nostram; quia gloria eius est salus nostra. Hoc in Hymno Angelico Ecclesia insinuat cum ait: *Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam*: beneficia enim ipsius in nos, sunt gloria eius. Accedit quod ipsi nihil commodi proueniat ex omnibus quae nobis donat, vel pro nobis facit, sed in illis omnibus solum querat commodum nostrum. Nos soli sumus, in quorum commodum omnia facta sunt.

Summa gloria Dei est summum bonum nostrum.

63 Ex quibus patet, illud exemplum de domino mancipiorum non esse simile: ille enim non querit commodum suorum mancipiorum, sed solum gloriam suam. Vnde non ex affectu beneuolentiae, sed ex amore sui illis beneficium prestat. Deus vero ita querit gloriam suam, vt simul querat commodum nostrum, & ex affectu beneuolentiae erga

nos illud conferat; imò summam gloriam suam in summa benevolentia & beneficentia erga nos constituit. Sicut si aliquis Princeps potentissimus & nullius egens, omnem gloriam suam constitueret in beneficentia & liberalitate erga subditos, & summam eorum felicitatem, summam duceret esse suam gloriam, quis non summo amore summaque laude profectum diceret hunc Principem, eò quòd tali modo quærat gloriam?

CAPVT IV.

Quo modo natura ratione carens ordinetur ad gloriam Dei.

DIXIMVS Capite primo gloriam Dei formalem extrinsecam consistere in tribus actibus vitalibus nature rationalis, consideratis vt circa Deum versantur, nempe in cognoscere, amari, & gustari, & in iisdem consistere summum bonum illius nature: quare cum natura ratione carens non sit capax talium actuum, videndum quare ratione ad gloriam Dei ordinetur, illique seruiat. Quod vt intelligatur, notandum est, Deum ita esse finem vltimum nature rationalis, vt etiam sit eius finis proximus, cum non sit aliquid infra Deum ad cuius gloriam vel commodum ipsa possit ordinari. Vnde solus Deus est finis immediatus ad cuius solius gloriam ipsa est condita. Verum nature irrationalis Deus ita est finis vltimus, vt ipsa etiam alium finem habeat ad quem proxime natura sua destinetur, nempe naturam humanam, ad cuius obsequium mundus iste corporeus cum omnibus rebus corporalibus quæ ipso continentur, conditus est. Quòd enim omnia animalia & viuentia sint propter hominem, patet Genes. 1. *Faci illius, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & praefici piscibus maris, & volatilibus caeli, & bestiis, vniuersaque terra, &c.* & Psalm. 8. *Constituisi cum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus eius, &c.* Si omnia viuentia, & ipsa terra est propter hominem, par est credere, cetera quoque non viuentia, vt orbis caelestes & elementa, eius causa esse condita: quòd etiam ipsorum motus & operationes omnes declarant, quibus assidue homini seruiunt: neque vllis alius potest eorum vsus assignari, cum Angelica natura mundo corporali non egeat. Homo itaque finis est proximus totius istius machinae. Hinc ceteris omnibus creatis, digestis, ornatis &

Deus est finis proximus & vltimus natura rationalis.

Mundus est propter hominem.

pra-